

la

L'INSTITUT AGRÍCOLA

Dreccera

núm. 191

Gener-Febrer 2022

Revista de la Patronal Agrària de Catalunya fundada el 1851

5€

www.institutagricola.org

**CONSERVAR
LA LLIBERTAT**

DUN 2022

#MésAjuts #MésDigital

Tramitem la DUN
per tu i t'avancem
els ajuts *on-line*

ADOP

Patrocinador
de l'Equip
Paralímpic

NPI: 4116-202109031

A AgroBank tot són facilitats per a tu, perquè quan es tracta dels ajuts de la DUN, t'ajudem a tramitar-los. I perquè en pots sol·licitar la bestreta des d'on vulguis a través de CaixaBankNow i, a més, **emportar-te¹ aquest altaveu i assistent intel·ligent Google Nest Hub** (5.000 unitats).

AgroBank,
amb tu per continuar creixent

@AgroBank_CAT
www.CaixaBank.cat/agrobank

AgroBank

1. Promoció vàlida de l'1-2-2022 al 14-5-2022 o fins que se n'exhaureixin les existències (5.000 unitats). A efectes fiscals, aquesta promoció té la consideració de guany patrimonial, no hi ha pagament en efectiu. Oferta per la contractació del préstec de bestreta de la DUN amb un import superior a 3.000 €. La concessió de l'operació està subjecta a l'anàlisi de la solvència i de la capacitat de devolució del sol·licitant, en funció de les polítiques de risc de l'entitat.

4 **GEOPOLÍTICA AGRÀRIA***Xina: Seguretat alimentària*8 **MEDI AMBIENT***Energies renovables*12 **OPINIÓ***Un atac frontal a la sobirania productiva agroalimentària d'Espanya*14 **ENTREVISTA***Carles Faura - Josep Pañella*18 **ECONOMIA***Informe de riscos globals 2022*20 **LEGISLACIÓ***La reforma de la Llei de la Cadena Alimentària*22 **OPINIÓ***Apuntes para salir del agujero de las pérdidas del campo*23 **LLIBRES***Keynes vs Hayek*24 **FORESTAL***Units pel bosc - Consell Rector del CPF*26 **RECULL DE PREMSA***Isidre Fainé - Catalunyaapress***CONSERVAR LA LLIBERTAT**

El nostre debat públic sol caure en dos excessos: el demagògic i el tècnic. Freqüentment, assistim al seu naufragi submergit per invectives "ad hominen" i una gran quantitat de xifres. Emparedada entre la consigna ideològica i el detallisme tecnocràtic, la dimensió política com a tal, sembla absent. Tanmateix tota proposta política és conseqüència d'una determinada visió de la societat.

No vivim en un món bipolar on el liberalisme li és suficient amb ser anticomunista. Avui col·lectivitats d'esquerres es disputen l'etiqueta de "liberal" des d'una concepció particular de la llibertat. La que consisteix en la voluntat de desconstruir tot el que precedeix a l'elecció individual. Llibertat com "emancipació" de les "estructures". Es tracta de desfer patrimonis culturals, familiars, espirituals i inclòs naturals. És bo exaltar la llibertat però encara és millor preguntar-se per ella.

La llibertat política no està a l'inici, sinó al final. És un resultat fruit d'un ordre propici. No té un model natural al què atendre's. L'esser humà és un animal social, la seva comunitat és per ell condició de supervivència. El veritable sentit de la llibertat implica sentit dels seus límits; més enllà d'aquests deixa d'existir. La llibertat és un equilibri.

Som hereus abans que acreedors i per aquest motiu la nostra llibertat no és immediata. Pressuposa humilitat per reconèixer i rebre les arrels que la fan créixer. La llibertat de pensar, d'actuar, de jutjar, no són productes espontanis sinó el resultat del pacient treball de la cultura.

La dificultat d'avui és que el liberalisme obli els tallafocs culturals que abonen el floriment de la llibertat. En la seva absència el què queda és una societat atomitzada en individus deslligats dedicats a maximitzar el seu benestar material, front al que s'aixeca una gegantina maquinària burocràtica per regular amb normes cada vegada més minucioses, la coalició dels seus interessos en conflicte. L'hiperindividualisme en la societat engendra l'intervencionisme de l'Estat.

La idea de subsidiarietat suggereix dics que evitin el desbordament socioeconòmic de l'Estat, com la Constitució limita el seu poder polític. És irrellevant contenir-lo en el marc institucional si al mateix temps se li atribueix en monopoli la direcció de la vida social. L'Estat aspira únicament a permetre el desenvolupament d'una societat civil, amb la que no es confon, des del respecte de les persones i entitats socials que governa.

la Drecera

Director:

Josep Maria Majó

Redacció, Administració i Publicitat:

Plaça Sant Josep Oriol, 4 - Barcelona 08002

Tel. 93 301 16 36

Fax. 93 317 30 05

E-mail: info@institutagricola.org

www.ladrecera.com

Impressió:

OFFSET INFANTA

Suscripció anual:

30 euros

Dipòsit Legal:

B - 23.784 - 1993

Associada a l':

LA DRECERA expressa la seva opinió mitjançant l'Editorial. Les informacions i opinions expressades en els articles signats són d'exclusiva responsabilitat dels seus autors.

A.P.P.E.C

ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALA

Seguretat alimentària, prioritat per a la Xina en 2022

El món para atenció, cada cop més, a la salut, la seguretat alimentària i la producció sostenible d'aliments, especialment arran de la COVID-19. L'agricultura mundial està accelerant la seva transformació cap a la gestió dels cultius i la digitalització per millorar constantment la capacitat de subministrament d'aliments i promoure el desenvolupament sostenible de l'agricultura.

Actualment, l'agricultura de la Xina està d'acord amb aquestes futures tendències, i la combinació de digitalització i mecanització crearà un nou paradigma per a l'agricultura del futur de la Xina.

Amb poc més de 1.400 milions d'habitants, la Xina té gairebé una cinquena part de la població mundial, però menys d'una desena part de la terra cultivable del món. Des que va arribar al poder fa 10 anys, la seguretat alimentària ha estat una de les àrees d'enfocament principals de Xi. *“La seguretat alimentària és una base important per a la seguretat nacional. Garantir la seguretat alimentària nacional és un tema etern, i aquesta corda no es pot afloixar en cap moment”*, afirma el president. A més de les declaracions de Xi que vinculen públicament la seguretat alimentària de la Xina amb la seguretat nacional del país, el ministre d'agricultura i afers rurals, Tang Renjian, també ha emfatitzat dos components crítics de la seguretat alimentària. Tang ha dit que *“la digitalització de l'agricultura és vital per a la producció d'aliments”*.

Son conscients que la proporció de la població de la Xina involucrada a l'agricultura està disminuint i la manca de mà d'obra i de professionals agrícoles moderns és cada cop més greu.

És per això que s'està accelerant la demanda per al desenvolupament de l'agricultura digital i l'agricultura intel·ligent. La digitalització agrícola és la tendència. No obstant, la Xina té la xarxa d'Internet líder al món, i les tecnologies avançades que inclouen 5G, big data i intel·ligència artificial s'estan tornant populars

Per això el país ha iniciat l'anomenat pla de revitalització rural pel qual es farien una sèrie de reformes agràries per incentivar el treball en aquestes àrees. Si bé durant dècades el país va abandonar el camp perquè aquesta mà d'obra es traslladés a les grans ciutats i als llocs de treball dels sectors secundari i terciari, ara s'està intentant revertir almenys parcialment aquesta situació, cosa que va regada d'actes propagandístics on Xi recorda el seu passat rural i insufla de dignitat aquests col·lectius. Hi haurà subsidis i estructures de partit a diferents províncies per modernitzar el seu sector agrícola assegurant a més la pluralitat de collites, intentant ser el més autosuficients possible.

A la Conferència Central de Treball Econòmic a principis de desembre, Xi va dir que enmig de la pandèmia de Covid-19 i les canviants relacions internacionals, la Xina ha d'establir una "línia de base estratègica" per garantir l'autosuficiència en matèries primeres clau, com els productes agrícoles. La conferència va adoptar una decisió per desenvolupar 6,66 milions d'hectàrees de terres agrícoles d'alta qualitat, impulsar avenços en tecnologies agrícoles clau i millorar la investigació, desenvolupament i aplicació de maquinària agrícola.

Amb la població massiva de la Xina, la seguretat alimentària va ser una vegada més, un tema prioritari a l'agenda de la Conferència de Treball Econòmic Central ja que a partir de l'1 de gener entraven noves normes. Les noves regles sobre importació han entrat en vigor a principis d'any tal com ho havien plantejat fins i tot després que socis comercials, inclosos els Estats Units i Europa, van instar Beijing a endarrerir el llançament, dient que la política interrompia encara més les cadenes de subministrament.

Aquestes noves regles requereixen que tots els fabricants, processadors i instal·lacions d'emmagatzematge d'aliments a l'estranger estiguin registrats a la duana xinesa. Els productors de béns que pertanyen a 18 categories específiques requeririen recomanacions de les autoritats dels seus països d'origen, mentre que altres s'han de registrar per ells mateixos a través d'una plataforma en línia.

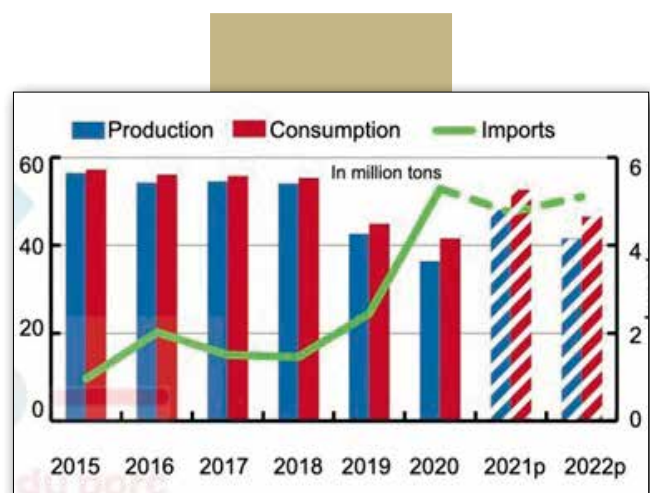
La Xina ha dit que la mesura ajudarà a crear un "sistema eficaç de gestió de la seguretat alimentària i el sanejament" i garantirà que les importacions d'aliments compleixin les regulacions nacionals i els estàndards de seguretat alimentària.

El porcí, clau en la seguretat alimentària

La Xina també continuarà promovent la recuperació de la producció porcina i enfortirà la inspecció i prevenció de les principals malalties animals com la pesta porcina africana, per tal d'afiançar la seguretat alimentària

El 2018, el gegant asiàtic va patir un brot de pesta porcina africana que va acabar amb la meitat de la cabana de porcs i, després d'una forta pujada dels preus i l'obligació d'haver d'importar de forma massiva, entre altres països a Espanya, les autoritats han decidit prendre mesures perquè la situació no es torni a repetir. I ho han fet en gran, tenint en compte la necessitat d'alimentar una població que ascendeix a 1.400 milions de persones i que la carn de porc és una part fonamental de la seva dieta.

La Xina acapara el 43,7% del consum de carn de porc a nivell mundial. Ni més ni menys que 41,5 milions de tones el 2020, més del doble que tota la Unió Europea i quatre vegades més que Estats Units. I la producció interna segueix sense ser suficient perquè es tracta, a més, del gran importador del món. Compra gairebé la meitat de tota la carn de porc que surt als mercats internacionals.

Font. USDA

Els edificis de granja de porcs de gran alçada de Guangxi Yangxiang es veuen al parc forestal de la muntanya Yaji a Guangxi

La Xina competeix, al sector porcí, amb granges verticals de fins a 13 pisos d'alçada. La indústria porcina xinesa ha vist augmentar la participació del sector organitzat en la producció de carn de porc, ja que la pesta porcina africana requeria millors mesures de bioseguretat a les granges porcines per controlar i prevenir la malaltia mortal que va acabar amb gairebé la meitat de la població porcina del país. Aquestes granges estan molt enfocades a la salut i hi ha la creença que la bona salut és igual al benestar. *“Però en realitat aquest no és sempre el cas”,* diu Jeremy Marchant-Forde, científic investigador en animals del Departament d'Agricultura dels EUA *“El benestar dins aquest tipus d'entorn, un sistema molt intensiu, és molt diferent de la producció a l'aire lliure”.*

La granja de Yaji utilitza edificis de quarantena perquè els treballadors i els empleats de l'empresa que els convingui, facin vida en una àrea residencial acomodada, amb pistes de tennis. L'àrea de quarantena per al personal de la granja està dividida en tres parts. A l'entrada registren els noms, d'on són, quina zona es dirigeixen. Després passen pel procés de desinfecció, per a les mans, la roba, les sabates, i també per a telèfons i ordinadors. Es prenen mostres per a exàmens de laboratori mentre romanen

a la primera àrea de quarantena. Si els resultats són negatius, poden ingressar a l'última àrea per dos dies més, i d'allà ser transportats a les granges. Però si els resultats són positius, s'han de quedar uns altres dies.

Els porcs estan restringits a un pis durant tota la vida per evitar barrejar animals i cada unitat d'allotjament té un sistema de ventilació, elevadors per al transport d'animals i una canonada específica per dirigir els garins morts a les àrees internes d'incineració.

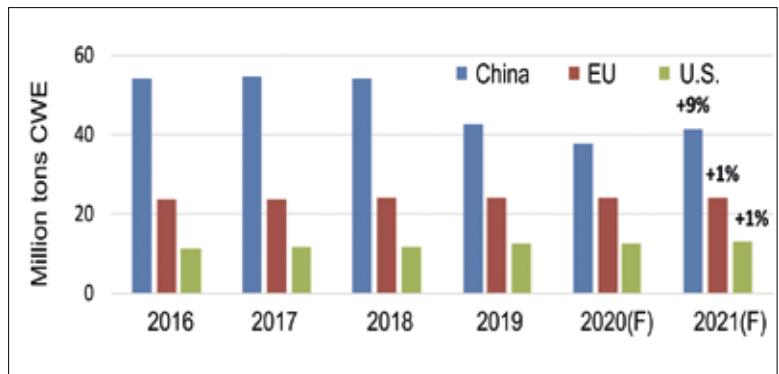

La producció de porc a la Xina s'ha recuperat ràpidament. El ràpid creixement de la producció és el resultat d'una important reestructuració del sector porcí de la Xina, la millora del rendiment i el suport financer del govern per limitar la inflació i la volatilitat dels preus.

La Xina acapara el 43,7% del consum de carn de porc a nivell mundial. El país asiàtic és el principal importador de porcí de tot el món. Va importar 3,7 milions de tones de carn de porcí, en els primers mesos de 2020, el doble de nivells de 2019, mentre que s'espera que les importacions totals per a l'any abasten entre 4,8 i 5 milions de tones. Tot i així, el ritme de les importacions han disminuït en part a causa de la postura de la Xina sobre el COVID-19. Els funcionaris de les duanes han reforçat les inspeccions portuàries i han suspès diverses llicències d'exportació.

La Xina va ser el principal client del porcí espanyol entre el gener i el novembre de l'any passat, després d'importar 1,20 milions de tones. s'ha convertit, de fet, en un dels nostres principals mercats i el més important.

El govern xinès té la intenció de tornar-se autosuficient en carn de porc i els experts asseguren que la Xina podria tornar al 95% d'autosuficiència cap el 2024/25, amb volums d'importació que cauran gradualment. El govern ha estat proactiu en el suport al sector, per exemple, mitjançant subvencions, polítiques de planificació local i mesures per mantenir a ratlla la pesta porcina africana i millorar la bioseguretat de la indústria.

El creixement de la producció de porcí repunta a la Xina, es desaccelera als EUA i la UE

S'ha de tenir en compte, però, que la modernització del sector porcí impulsa la demanda de cereals farratgers. Xina ha importat volums rècord de blat de moro el 2021. Tot i que el gegant asiàtic ha augmentat en la producció farratgera, és poc probable que pugui veure augment similar en la producció de cada any ja que pot créixer en rendiment però no en producció cosa que indica que la Xina necessita més rendiments agrícoles de menys terra disponible de manera que les importacions de pinsos es mantindran sòlides.

L'agricultura i les àrees rurals són la màxima prioritat per al govern xinès. L'impuls per a la revitalització rural arriba en un moment en què la producció d'aliments a la Xina és incapaç de mantenir els estils de vida i els hàbits de consum actuals. També es produeix en un context d'interrupcions del comerç mundial d'aliments, desastres naturals, dèficits en la producció i l'impacte de COVID-19 a les cadenes de subministrament, cosa que obliga Beijing a fer incís en la seguretat alimentària.

Les incongruències amb la implementació de les energies renovables a Catalunya

L'oposició frontal del Govern de Catalunya a la instal·lació de parcs eòlics o solars comportarà el pas pel nostre territori de línies elèctriques de molt alta tensió provinents de l'Aragó

Els projectes que es troben actualment tramitant-se neixen a terres aragoneses

Des de mitjans de l'any passat ha estat sortint a exposició pública nombrosos projectes que preveuen portar l'energia elèctrica produïda a macro centrals eòliques o solars de l'Aragó cap a les zones de major consum energètic de Catalunya —com ara l'àrea Metropolitana de Barcelona. Al respecte, avancem que Saragossa és la província espanyola amb més potència eòlica instal·lada.

Fa tot just un any —a *"la Drecera"* de març-abril de 2021— parlàvem de la proliferació d'empreses que cercaven terrenys agrícoles per a la instal·lació de parcs solars a Catalunya, i de tot el debat paral·lel que se'n va derivar. Ara, sembla, li ha tocat als parcs eòlics.

Un d'aquests projectes que ha desembarcat a Catalunya és el conegut com *"Sputnik"*, promogut pel grup *"FORESTALIA RENOVABLES, SL"*.

Aquest consisteix en la construcció d'un centenar de parcs eòlics i fotovoltaics a l'Aragó, amb un total de 7.300 MW de potència. Actualment alguns d'aquests parcs ja s'estan executant, i d'altres s'han iniciat els tràmits per aconseguir la seva autorització.

Però el brogit de tot plegat no ha vingut tant per la pròpia construcció dels parcs eòlics en territori aragonès —que hi tenen tot el seu dret— sinó amb les línies elèctriques de molt alta tensió que sortiran de dits parcs per portar l'electricitat a terres catalanes. I també per les subestacions elèctriques que s'hauran de construir per a mantenir la tensió durant el seu recorregut.

Per a que ens fem a la idea, estem parlant, per exemple, d'una línia elèctrica amb torres metàl·liques de més de cent metres d'alçada i de 180 quilòmetres de llargada, que transcorrerà, dins de Catalunya, travessant les comarques de la Ribera d'Ebre, la Terra Alta, el Priorat, el Baix Camp, l'Alt Camp, el Baix Penedès, l'Alt Penedès i el Baix Llobregat. O una altra de 148 quilòmetres de recorregut entre el Baix Cinca (Osca) i l'Anoia (Barcelona), que inclou la construcció de nou subestacions elèctriques, cinc a Catalunya —a El Vilosell (Lleida), Sarral (Tarragona), Maials (Lleida), Granyena de les Garrigues (Lleida) i Els Hostalets de Pierola (Barcelona). Apart d'aquestes dues, n'hi ha altres de menor recorregut que uneixen subestacions existents, o de nova creació, i que s'enllaçaran per crear una xarxa de distribució.

La producció energètica de fonts renovables

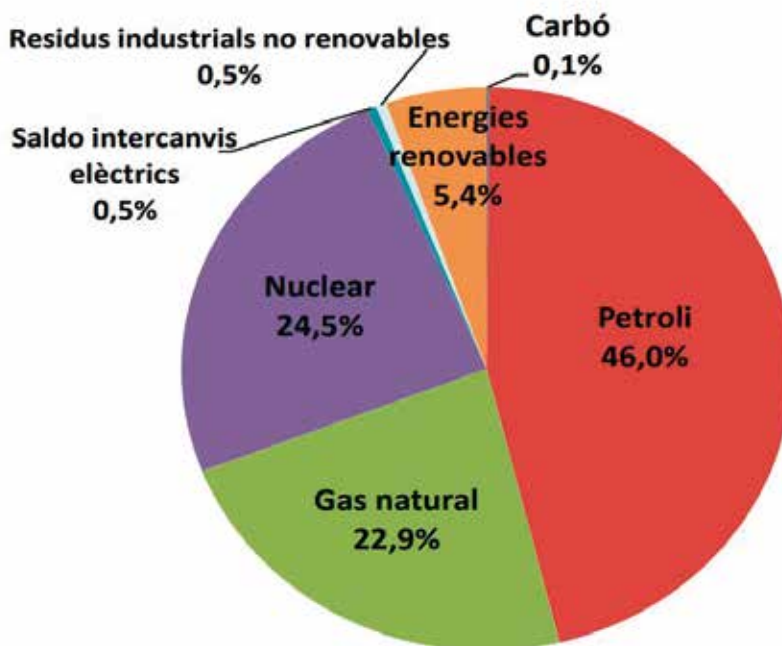
Els compromisos polítics de les nostres institucions públiques són que hem de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle un 40% per abans del 2030 —respecte de les emissions del 1990—, i el 100% abans del 2050. La Unió Europea, fins i tot, advoca per a que sigui realment un 55% pel 2030 —que parlant clar, és d'aquí dos dies. Això es tradueix en que **pel 2030 el 50% de la demanda d'energia elèctrica ha de ser d'origen renovable, i pel 2050 el 100%. A Catalunya, actualment, estem només en el 16%. Ens falta molt de camí, i no tenim gens clar com pensen arribar-hi.**

Del total de l'energia primària consumida actualment a Catalunya, un 46,0% ha estat petroli, un 24,5% nuclear i un 22,9% gas natural. Les energies renovables han suposat només un 5,4% de l'energia primària, però és que fa vint-i-cinc anys era el 7,2%. Hi ha quelcom que falla en tot plegat.

Concretament, pel que fa a l'energia eòlica, a tot l'Estat hi ha 27.446 MW de potència acumulada instal·lada —amb una potència anual de 1.720 MW. L'energia eòlica ha estat la segona font de generació elèctrica, cobrint el 21,9% de l'energia consumida. Però aquestes xifres, a Catalunya, inexplicablement no hi són traslladables. I aquí és on veiem la incongruència del Govern.

Els parcs eòlics catalans només tenen instal·lats un total de 1.271 MW. Mentre que a Aragó la cobertura de la demanda elèctrica per eòlica és del 49,6% —la quarta més alta d'Espanya—, a Catalunya és només del 6,5% —estem en dotzena posició. La producció bruta d'energia elèctrica a partir de fonts renovables només arriba a un 19,8% del total. I d'aquestes, un 29,3% prové de l'eòlica.

A Catalunya, quan el març de 2019 es declarà l'emergència climàtica amb el Decret Llei 16/2019, de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables, semblava que aquest tret diferencial de Catalunya canviaria, i tendríem cap a un increment notable dels parcs eòlics, fotovoltaics, solars termoelèctrics o similars. Però res d'això ha succeït. El recent Decret Llei 24/2021 d'acceleració del desplegament de les energies renovables distribuïdes i participades ha estat un altre gest d'incongruència. **Malgrat els suposats objectius lloables de la norma per posar en marxa els projectes d'energies renovables, la seva aplicació ha estat aturada a l'endemà, paralitzant la major part dels projectes que es van presentar.**

Consum d'energia primària per fonts d'energia a Catalunya a l'any 2019 (Institut Català d'Energia)

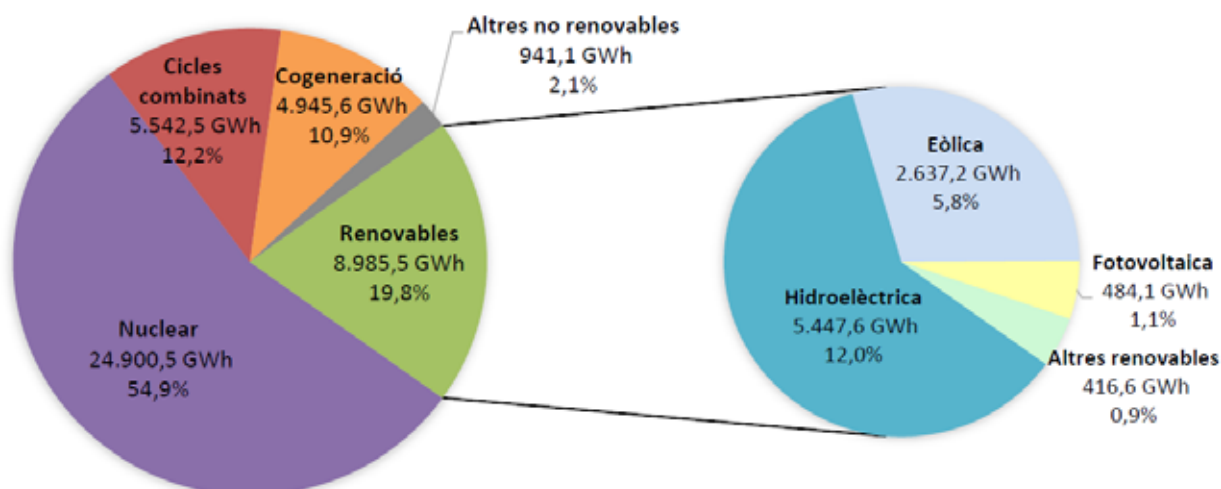
El model català no té cap mena de justificació

La producció energètica per renovables és necessària, però el model d'implantació que s'està seguint no és l'adequat. Creiem que la producció ha de ser a zones properes als centres de gran consum. Sinó, implica la necessitat de construcció de grans infraestructures privades —com línies elèctriques de molt alta tensió, estacions transformadores, etcètera— que provoquen greus impactes sobre el medi natural, les propietats i les activitats econòmiques per on discorren. Alhora, suposen unes pèrdues d'energia molt elevades —que miren de compensar-se amb la construcció de subestacions elèctriques—, la fragmentació de projectes per evitar major control administratiu, la manca d'utilitat pública del projecte i l'oposició dels municipis afectats i de les organitzacions empresarials.

Evidentment que no estem en contra del progrés, ni de la implantació dels parcs eòlics o solars, ni d'obtenir energies renovables. Només que això es faci amb seny. I ara com ara, això no es dona. **No té cap mena de lògica ni justificació que l'energia renovable que es vol consumir a Catalunya hagi de provenir d'Aragó.** I que, demés, això es faci creuant tot el país amb línies elèctriques de molt alta tensió i un número ingent de subestacions transformadores. Amb poc sentit de la lògica i de l'optimització dels recursos que s'hi vulgui aplicar es veuria que no és acceptable.

Projectes com el parc eòlic marí flotant "Tramuntana", que es projectaria instal·lar a 24 quilòmetres de la costa de l'Empordà —davant la badia de Roses—, amb 35 aerogeneradors i una producció inicial de 500 MW —posteriorment seria de 1.000 MW—, pot ser un millor model a seguir. La producció d'un parc eòlic marí és molt superior a qualsevol instal·lació fotovoltaica o parc eòlic terrestre, i l'afectació al territori és mínima.

PRODUCCIÓ BRUTA D'ENERGIA ELÈCTRICA PER FORMES D'ENERGIA A CATALUNYA (ANY 2020)

#energianeta

Generalitat de Catalunya
Institut Català d'Energia

L'INSTITUT AGRÍCOLA ha presentat al·legacions davant la greu afectació a l'activitat agroalimentària que representen aquests projectes

L'INSTITUT AGRÍCOLA ha presentat varis escrits d'al·legacions dins el període d'informació pública de la sol·licitud d'autorització administrativa prèvia i declaració d'impacte ambiental dels projectes. Tant pel que entenem que **no és justificable el model d'implantació de les fonts d'energies renovables que es vol establir, com pels greus perjudicis que es causarien a les propietats agràries i a les empreses agroalimentàries del territori.**

El projecte comporta el pas de línies de molt alta tensió pel bell mig de moltes propietats i empreses, afectant-les amb la imposició forçosa d'una servitud perpètua de pas, així com l'expropiació de terreny per a l'establiment de nombroses torres elèctriques de grans dimensions o per a la construcció de subestacions elèctriques. Però és que demés es causa un enorme impacte visual i econòmic —i per tant, demèrit— vinculat directament a la instal·lació d'una línia elèctrica d'aquestes dimensions i capacitat —de molt alta tensió— amb les grans torres metàl·liques que cal construir-hi.

El pas d'una línia elèctrica de molt alta tensió fa disminuir i perjudicar greument les propietats i les empreses, així com els seus usos actuals i futurs. No cal esmentar el seguit de limitacions legals que comporta l'establiment d'una línia elèctrica d'alta tensió:

- Prohibició de construcció i edificació, ja sigui per a usos d'habitatges familiars, granges, magatzems, coberts o similars.
- Expropiació de sòl agrari útil, que forma part de l'immobilitzat de les empreses.
- Pèrdua de plantacions existents: vinyes, oliveres, arbres fruiters, cereals, farratges, hortalisses, etcètera.
- Destrucció d'instal·lacions: sistemes d'emparat, instal·lacions de reg, hivernacles, túnels o altres.
- Pèrdua d'autoritzacions de plantacions de vinya.
- Reducció de subvencions o ajuts provinents de la Política Agrícola Comunitària.
- Perjudicis durant les obres: Pols, manca d'accés, feines de restitució dels camps o zones ocupades temporalment, reparacions de l'emparat, de marges de terra o pedra, etcètera.
- L'enorme impacte visual —amb la instal·lació d'unes torres elèctriques de grans dimensions— o per la salut —pels camps magnètics que es generen al voltant d'aquestes infraestructures.

Des de l'INSTITUT AGRÍCOLA exigim un replantejament de tot plegat, i que aquesta implementació de les fonts d'energia renovable sigui feta amb seny i un debat consensuat amb la participació de tothom.

Un atac frontal a la sobirania productiva agroalimentària d' Espanya

Javier Santacruz - Economista i Analista financer
Cap del Servei d'Estudis de l'Institut Agrícola

Article d'opinió publicat a La Tribuna del diari El Español, el 17 de gener de 2022

L'entrevista al diari britànic The Guardian al ministre de Consum Alberto Garzón és molt més important del que sembla. Encara que el resultat d'aquesta sortida als mitjans sigui un producte circumstancial del moment i el format escollits (la qual cosa evidencia una gran fallida de la política de comunicació), és una demostració clara que existeix el convenciment en no pocs governants nacionals, regionals i comunitaris que els animals generalment són maltractats, amuntegats i obligats a viure en condicions pèssimes, prenent com a exemple paradigmàtic el que anomenen 'macrogranges'.

En aquest sentit, una part no menor de la regulació aprovada en els darrers anys ha anat encaminada a introduir estàndards avançats en matèria de sanitat animal, limitar el creixement de la ramaderia intensiva i fins i tot la prohibició de grans explotacions ramaderes, mal anomenades 'macrogranges'. Algunes de les mesures preses eren necessàries i estan redundant en una millora de les tècniques, per exemple, de gestió dels residus ramaders (el cas dels purins), el transport dels animals vius o la implantació de sistemes d'economia circular.

Tot i això, han convertit en categoria diversos casos coneguts en els últims anys de maltractament animal, contaminació d'aigües subterrànies per nitrats, antibiòtics o altres substàncies a la carn o sacrificis irregulars de caps de bestiar com si fossin la norma, associant-los a 'macrogranges'. D'aquesta manera, fabriquen l'excusa per aprovar moratòries, prohibicions i denegacions

d'autorització de granges de grans dimensions que cada autonomia defineix. Tenint en compte que la majoria de grans explotacions ramaderes corresponen a la cria de porcí, les granges que reuneixen fins a 6.250 caps amb prou feines arriben al 2,4%, segons l'estadística del Ministeri d'Agricultura. Sumant amb la segona categoria que són les avícoles, són 3.785 macrogranges.

Es tracta, per tant, d'un àmbit molt concret en què cal diferenciar els problemes que s'han produït i l'extensió de fórmules intensives que són majoritàriament eficients i compleixen amb els estàndards europeus exigits. El creixement de la ramaderia intensiva és consubstancial al desenvolupament humà dels darrers tres segles per cobrir les necessitats alimentàries d'una població que no ha parat de créixer. Els mateixos detractors de la ramaderia intensiva són els que abraquen les tesis decreixentistes i, per tant, ressusciten la vella trampa malthusiana, dues coses que no tenen cap sentit ni econòmic ni social.

Alhora, celebren i es postulen com a defensors de la ramaderia extensiva davant de la ramaderia intensiva. Aquest tipus de pensament és una prova més que el discurs polític, com el paper, ho aguanta tot, fins que ha de ser contrastat amb l'evidència empírica. Els dos models no es poden contraposar, ja que optar per l'un o l'altre depèn de múltiples factors i no obeeix a una decisió arbitrària o fins i tot ideològica susceptible de

ser modificada via BOE. En el cas de la ramaderia extensiva, un dels factors més limitants és la disponibilitat d'aliment per al bestiar i, per tant, de superfície suficient de pastura de qualitat amb unes condicions climàtiques i hídriques determinades.

Però un altre dels factors més limitants és l'economic-financer, a més del laboral. La ramaderia extensiva és més costosa, més arriscada (major dificultat de controlar tots els elements que influeixen en la quantitat i qualitat de la producció), menys rendible i, per tant, més necessitada d'uniques ajudes europees que retrocedeixen en la seva importància respecte als pressupostos comunitaris. Un indicador d'eficiència és molt clar que per proporcionar els quilos de carn que subministra una truja en un any en règim intensiu fan falta 100 ovelles o 10 vaques en règim extensiu.

Per tant, el debat no està en la contraposició d'un 'model extensiu' davant d'un 'model intensiu', sinó en si som capaços o no de produir suficients aliments de qualitat a preus accessibles per a tots els consumidors i que es generin economies agràries sostenibles econòmicament i mediambientalment gràcies a sistemes d'integració vertical i coordinació de mercat. Ara com ara, aquests són els trets característics de la producció càrnia espanyola, sent un dels rubros que més aporten al superàvit comercial agroalimentari (8.400 milions d'euros de valor exportat el 2020), el qual està per sobre dels 18.600 milions d'euros.

No és només un problema convertir l'excepcionalitat en un tret característic d'un sector com és l'agroalimentari. Ho és molt més atacar una de les essències de la fundació de la Unió Europea com és l'article 39 del TFUE. Atacar la ramaderia intensiva (intentant desviar l'atenció en parlar d'alguna cosa que no existeix com a categoria com són les macrogranges) és assestar un cop dur a la sobirania productiva agroalimentària d'Espanya i Europa, entesa aquesta com la capacitat de produir suficients aliments de qualitat a preus assequibles que cobreixin el consum intern i amb capacitat de contribuir a la seguretat alimentària de la resta del món en un mercat obert i competitiu.

Erosionar la sobirania productiva implica elevar les importacions de països extracomunitaris, atès que no es produeix una reducció proporcional de la demanda interna. En aquest moment la regulació europea, conscient que les produccions extracomunitàries no compleixen les mateixes exigències que les comunitàries, està intentant igualar aquest esforç tant mitjançant acords amb els països en origen perquè aquests adoptin polítiques mediambientals i sanitàries similars, com establint un aranzel de carboni a frontera que freni, almenys, la competència deslleial dels tercers països. Per criticar sense fonament la producció interna de carn de qualitat, ¿estem disposats a lliurar la nostra capacitat productiva a tercers països dels quals desconeixem com i de quina manera es produeix la carn?

Josep Pañella
 President de la
 Cooperativa de Gavà
 Empresari Hortícola

Carles Faura
 President de la
 Cooperativa de Viladecans
 Empresari Hortícola

L'empresa agroalimentària del Baix Llobregat juga un paper essencial al nostre sistema econòmic. Són empreses, que representen l'agricultura de proximitat que abasteix diàriament Mercabarna i que volen esdevenir un Hub agroalimentari intercontinental, on s'uneixi la proximitat a grans centres de distribució i exportació amb el proveïment de proximitat a una gran àrea metropolitana i els mercats internacionals.

Carles Faura i Josep Pañella són pagesos de tota la vida, convençuts del valor de l'agricultura. Empresaris agraris que fan pinya per fer front a les dificultats climatològiques, a les problemàtiques associades a la gestió de l'aigua, infraestructures i a l'arribada de productes agrícoles d'altres indrets. Davant les cooperatives agràries que presideixen (Viladecans i Gavà) esdevenen **interlocutors del territori** per consolidar l'activitat agroalimentària i per tant, l'economia del Baix Llobregat. Sempre han lluitat i ho segueixen fent, demanant la modernització d'infraestructures hidràuliques i una millor convivència amb els espais naturals per continuar exercint la professió que manté les seves famílies des de fa moltes generacions.

Està en perill l'agricultura al Baix Llobregat ?

JP: El futur de l'agricultura del Baix Llobregat serà un futur lligat a les millores en la competitivitat, la producció, i l'exportació de productes o senzillament, NO SERÀ. És necessari encarar els dèficits d'inversió que pateix la comarca i sobretot la zona agrícola, que porta un retard de més de 20 anys.

CF: En Josep té tota la raó. Si nó es soluciona d'una vegada per totes el dèficit d'inversió – especialment de l'ACA -, difícilment podem parlar d'un futur agrícola al Baix Llobregat.

Com afecta a les empreses agràries de la zona la manca d'inversions?

JP: El principal és el fet que, any rere any, ens inunden i perdem part de les collites. Quan el temporal Gloria i Filomena vam patir fins a quatre inundacions en dos anys sense cap suport per part del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

CF: Porten molts anys prometen les solucions tècniques necessàries (com el Cargol d'Arquímedes) per evitar que, en cas de temporal, les produccions estiguin més de 24 hores inundades. Però a l'hora de la veritat no es preocupen dels empresaris que portem generacions treballant al territori.

És difícil la convivència amb les zones protegides?

CF: La convivència amb les zones protegides no hauria perquè de ser conflictiva. En d'altres indrets hi ha zones protegides i no suposa un problema perquè es posen els mitjans i els recursos per fer compatibles les activitats, o destinar-hi els espais adients per a què tant el medi natural com les activitats econòmiques tinguin cadascuna el seu espai de desenvolupament. Al Baix Llobregat no ha succeït cap d'aquestes coses i l'administració ambiental sempre ha maltractat al sector agrari.

JP: El Consorci d'Espais Protegits del Delta del Llobregat, senzillament no ha fet res de bo en més de 17 anys. No ha fet el Pla de Gestió de la Zona Protegida, i les limitacions que imposa a les neteges de les rieres i corredors s'estenen més enllà de la zona protegida, ja que aquesta porta quasi dues dècades sense netejar-se, amb les rieres sense capacitat de desguàs i provocant inundacions cada cop que cauen quatre gotes. Per si això no fos suficient, la negligent gestió de l'espai protegit, ple d'espècies invasores i amb unes llacunes absolutament degradades, fa que els ocells, que encara queden, vagin a alimentar-se a la zona agrícola provocant nombrosos danys dels que ningú no vol fer-se'n responsable.

Recentment s'ha fet pública la intenció del Departament d'Acció Climàtica i Agenda Rural d'impulsar alhora una modernització del regadiu i una ampliació de la ZEPA al Baix Llobregat. Són bones notícies? Són compatibles?

JP: És cert que hi ha membres de la Conselleria que han parlat d'una modernització dels regadius del Baix Llobregat, fins i tot, com a ampliació del Canal de la Dreta del Baix Llobregat. Això seria una notícia molt bona, si realment fos real i s'encarés el projecte amb la il·lusió de convertir el Baix Llobregat en una potencia agrícola a l'alçada d'altres zones espanyoles i europees que són els nostres veritables competidors, i que ja tenen la seguretat suficient com per impulsar no només inversions en el regadiu, sinó també en la tecnificació de conreus, la instal·lació d'hivernacles eficients, la modernització de la logística des del punt de producció i moltes més millores, que difícilment es poden encarar si tens sobre el cap l'"espasa de Damocles" de la següent restricció ambiental, (ZEPA) o be has de patir per quan s'inundarà de nou.

CF: Parlar d'ampliar la ZEPA al Baix Llobregat, en les condicions actuals vol dir parlar de la mort de l'agricultura. Implica renunciar a qualsevol inversió possible i fer fora les empreses agroalimentàries amb capacitat d'inversió. Ningú no desenvolupa cap projecte sense conèixer les regles d'inversió. La ZEPA que ara es planteja implica doblar la zona protegida, deixant les millors zones agrícoles per a què els ocells se n'alimentin d'elles. No hi ha cap pla de gestió a la vista, i no ens el volen ensenyar **fins que no estigui tot protegit**, però no cal anar massa enllà per veure que seria incompatible amb la instal·lació d'hivernacles tecnificats, amb la canalització de les aigües, amb pràctiques agrícoles com l'adobat o determinats tractaments fitosanitaris ... i tot això sense cap compensació ni als agricultors arrendataris ni als propietaris. Es parla de 360 espècies d'aus al Baix Llobregat, però zero compensacions per danys als terrenys agrícoles.

Des de l'Administració es defensa que l'ampliació és necessària per donar compliment a la Carta d'Emplaçament de la Unió Europea. Què n'opinen?

CF: La carta d'emplaçament és el document que envia la Comissió Europea a l'Estat espanyol - i aquest ho trasllada a la Generalitat - per emplaçar-lo a subsanar unes irregularitats comeses anys enrere. Una carta d'emplaçament que la Generalitat amaga i no vol ensenyar a cap dels empresaris afectats. Un grup ecologista la va fer pública en una web i ara sabem que l'Administració no ensenya el què diu la carta d'emplaçament perquè lluny de demanar més superfície agrícola (que no ho fa), posa de relleu les greus negligències de l'administració. Tres dels quatre incompliments estan directament relacionats amb una gestió nula i ineficaç i ara volen protegir més zona agrícola només per intentar tancar en fals un expedient ple d'irregularitats.

JP: La carta d'emplaçament únicament esmenta la nova desembocadura del Llobregat, l'illa del Molí i la platja de ca l'Arana com espais a incorporar. No parla de fer arribar la protecció del riu fins a Molins de Rei, ni parla de la zona agrícola, ni d'altres espais a Gavà o Sant Boi. Senzillament els diuen que tenen que arreglar lo del corredor ecològic de Can Sabadell (els pàrquings que va construir AENA) i fer les mesures de gestió adients a la zona ja protegida per recuperar les poblacions d'aus. En lloc d'això, proposen una nova ampliació de més de 1100 hectàrees sense cap Pla de Gestió. És a dir, en lloc de gestionar la superfície ja protegida per recuperar els censos d'aus, prefereixen doblar la superfície per trobar més aus sense fer cap gestió.

Josep Pañella al seu camp de calçots després del temporal Glòria

El Parc Agrari els ha ajudat en aquestes reclamacions?

CF: L'únic ajut real que hem tingut, ha vingut de la mà de les patronals **Institut Agrícola i AEBALL** (Associació Empresarial del Baix Llobregat), ambdues sòcies de **Foment del Treball**. El Parc Agrari al final no és més que una administració dins la qual la veu del sector agrari realment és insignificant. El pla especial del Parc Agrari ha posat nombroses dificultats a l'hora de fer hivernacles i optimitzar la superfície agrícola.

JP: Ens ha estat molt més útil com administració i suport, el què han fet, per a l'agricultura, els ajuntaments de Viladecans i Gavà, que no pas el Parc Agrari, del qual encara se n'espera un posicionament clar en relació a la ZEPA.

La darrera proposta d'ampliació de l'Aeroport, va ser una ocasió perduda?

JP: Quan es va fer la proposta, nosaltres vam estar informats. **L'Institut Agrícola, AEBALL i Foment del Treball** van estar al costat dels empresaris agraris des del primer moment. I sempre es va poder parlar i negociar amb AENA. La proposta se'ns va donar a conèixer i veritablement s'estava treballant per, no només minimitzar al màxim possible l'afectació sobre les zones agrícoles, sinó què aquells que en resultessin afectats gaudissin de les màximes compensacions possibles per poder seguir creixent i desenvolupant una activitat agrària moderna i competitiva. La gestió dels darrers anys ha comportat que només en aquesta zona ja tinguem prop d'un 30% de la superfície agrària en desús. Això també és una oportunitat perquè vol dir que existeix la possibilitat de reubicar-se no massa lluny si l'afectació agrícola no és massa gran. (pot ser)

CF: Hi havia el compromís de solucionar els problemes de les infraestructures hídriques. L'Aeroport n'és el primer interessat. Si s'acumula més d'un mil·límetre d'aigua a les pistes estan obligats a parar l'aeroport, i això fa que tinguem total sintonia a l'hora de cercar una solució per a que els camps deixin d'inundar-se. La inversió d'AENA permetia solucionar els **problemes d'infraestructures hidràuliques** de la zona, reubicar l'activitat agrària que resultava afectada i alhora millorar l'espai protegit fins al punt de corregir la deriva de l'expedient obert amb la Unió Europea. En conjunt la zona protegida creixia quasi 300 hectàrees amb millores molt substancials de la gestió dels espais i sense que la Generalitat hi tingués que abocar uns recursos que ara veiem que no té. Possiblement hagués estat molt més sensat estudiar més a fons el projecte i no deixar-se convèncer per primeres impressions.

Faura i Pañella fan pinya per fer front a les dificultats climatològiques que comporten les problemàtiques associades a la gestió de l'aigua.

La inversió d'AENA permetia solucionar els problemes d'infraestructures hidràuliques.

El projecte d'ampliació de la ZEPA que ara proposa la Generalitat, seria comparable?

CF: L'actual projecte no té res a veure. D'entrada no s'indemnitza a ningú, per lo que la reubicació resulta impossible. A banda, es proposa una ampliació impossible de gestionar. Si a dia d'avui, no hi ha ni pressupost ni personal al Consorci d'espais protegits per a gestionar 935 hectàrees, com pensen gestionar més de 2100 ?

JP: A més, tampoc no hi ha cap solució per al dèficit d'infraestructures hídriques, i en la proposta d'actuacions que recentment ha posat a exposició pública l'ACA només s'agreuja el problema, ja que volen posar un bombeig per treure aigua del aquífer i regar les canyes de la zona del remolar. És a dir per comptes de depurar, diluir a costa de salinitzar l'aquífer encara més.

Moltes gràcies

Informe de riscos globals del 2022

El **Fòrum Econòmic Mundial** ha publicat el seu Informe de riscos globals del 2022, en què analitza les principals amenaces identificades per a l'ésser humà i el planeta.

El **Fòrum Econòmic Mundial de Davos 2022** es va celebrar del 17 al 21 de gener de manera virtual. Les reunions anuals presencials s'han endarrerit fins a meitat d'any amb motiu de la situació sanitària.

En aquestes sessions van participar-hi representants de països, empreses i líders de la societat civil i els joves, amb l'objectiu de compartir perspectives i plans per actuar contra els problemes més urgents del món. Van treballar sobre vuit temàtiques prioritàries: Cooperació Global, Reequilibri Econòmic, Societat i Equitat, Clima i Natura, Innovació i Governança, Transformació Industrial, Riscos i Resiliència i Salut Global.

INFORME DE RISCOS GLOBAIS DE DAVOS 2022

Com cada any, el Fòrum Econòmic Mundial va publicar, al gener, la 17a edició del seu Informe de Riscos Globals. En aquesta ocasió els principals riscos per a l'economia mundial en els propers deu anys, han resultat ser els següents:

1	Fracàs de l'acció climàtica
2	Clima extrem
3	Pèrdua de biodiversitat
4	Erosió de la cohesió social
5	Crisi demogràfica
6	Malalties infeccioses
7	Danys humans al medi ambient
8	Crisi de recursos naturals
9	Crisi de deute
10	Confrontacions geoeconòmiques

medi ambient social econòmic geopolític

En aquesta edició es consolida la tendència observada els anys anteriors amb els riscos relacionats amb el medi ambient (5/10) en primer lloc i una importància creixent dels riscos socials (3/10).

El principal risc identificat és el fracàs en l'acció climàtica, és a dir, el risc de no implantar polítiques i mesures eficaces que aconseguixin mitigar i adaptar-nos al canvi climàtic, podent causar una intensificació del canvi climàtic i dels seus efectes i impactes devastadors (sequeres, incendis, inundacions, escassetat de recursos, pèrdua d'espècies, etc).

Segons reconeix l'informe, els governs i les empreses cada vegada tenen més pressió i han de treballar de manera conjunta per mitigar aquest risc.

Igual que va passar el 2021, l'informe mostra les conseqüències de la COVID-19. La recuperació econòmica encara és fràgil i els riscos econòmics agreujats per la pandèmia persisteixen (per exemple: l'augment dels preus de les primeres matèries, la inflació i els desequilibris socials).

En avaluar quins dels riscos suposaran una amenaça més gran i seran crítics en els propers anys, els resultats de l'enquesta van mostrar aquestes dades:

- A curt termini, predominen els riscos socials i de salut.
- A mitjà termini, comença a canviar la percepció i augmenten els riscos mediambientals i econòmics.
- A llarg termini, els riscos mediambientals es perceben com les cinc amenaces més crítiques per a les persones i el planeta.

Segons assenyala l'informe, els països que tenen sectors industrials intensius en energia poden patir un desavantatge competitiu i menys capacitat de recuperació.

Tot i això, l'informe també reconeix que aquests sectors industrials tenen molts avantatges econòmics i socials en generar molta ocupació de qualitat i la seva pèrdua provocaria volatilitat econòmica, augmentaria la desocupació i les tensions socials i geopolítiques.

L'informe adverteix de la importància d'implantar polítiques mediambientals a una velocitat adequada i amb una avaluació prèvia correcta.

Concretament, per al cas d'Espanya, l'informe identifica els riscos principals següents:

1. Crisi d'ocupació i crisi demogràfica.
2. Estancament econòmic perllongat.
3. Crisi de deute.
4. Possible fracàs de l'acció climàtica i potencial fractura de les relacions polítiques internes.

0 - 2 anys

Clima extrem	31.1%
Crisi econòmica	31.4%
Fracàs de l'acció climàtica	27.5%
Erosió de la cohesió social	27.5%
Enfermetats infeccioses	26.4%
Deteriorament de la salut mental	26.1%
Fallida de la ciberseguretat	19.5%
Crisi del deute	19.3%
Desigualtat digital	18.2%
Esclat de la bombolla d'actius	14.2%

2 - 5 anys

Fracàs de l'acció climàtica	37.5%
Clima extrem	34.6%
Erosió de la cohesió social	23.0%
Crisi econòmica	20.1%
Crisi del deute	19.0%
Danys humans al medi ambient	16.4%
Confrontacions geoeconòmiques	14.8%
Fallida de la ciberseguretat	14.6%
Pèrdua de biodiversitat	13.5%
Esclat de la bombolla d'actius	12.7%

5 - 10 anys

Fracàs de l'acció climàtica	42.1%
Clima extrem	32.4%
Pèrdua de biodiversitat	27.0%
Crisi dels recursos naturals	23.0%
Danys humans al medi ambient	21.7%
Erosió de la cohesió social	19.1%
Migració involuntària	15.0%
Fallida de la ciberseguretat	14.9%
Confrontacions geoeconòmiques	14.1%
Impugnació dels recursos geopolítics	13.5%

La Reforma de la Llei de la Cadena Alimentària

“¿Qui li posarà el cascavell al gat?”

Ningú dubta en aquests moments que la modificació de la Llei de la Cadena Alimentària era necessària, encara que no per això direm que sigui suficient o l'única via d'actuació.

Es constata que en molts casos els objectius de la llei no s'assolien o simplement eren inassolibles en el marc legislatiu actual. Serveixi com a exemple recent el que va passar amb el sector lacter, encara que no cal remuntar-se gaire a l'hemeroteca per trobar exemples similars al raïm de vinificació, la fruita, el porcí, els cítrics o l'avellana, només per citar-ne alguns.

El problema no és tant el producte, sinó els enormes desequilibris i nínxols de mercat que la cadena alimentària inclou, no ja entre baules de la mateixa cadena alimentària, (on és evident el desequilibri negociador entre la distribució i el sector industrial i productor), sinó fins i tot, entre els mateixos empresaris del sector productor, atès que hi ha diferències notables en dimensió i capacitat, proximitat a grans mercats, comercialització per lliure o agregada (OPA, Cooperatives, OPL...), etc.

Tot i que la llei ha progressat en alguns aspectes, no aconsegueix solucionar les disfuncions pròpies del sector ni les derivades de la intervenció d'un mercat.

En aquest cas, ens fixarem en l'aspecte del “cost”. Atès que finalment el productor no indica quin és el seu “cost” al contracte, aquest haurà de determinar-se possiblement mitjançant un índex de referència. I aquí és on comencen les discrepàncies ja que cal determinar quins són els elements que integren aquest cost, i quin seria el “valor raonable” per als seus components i fins i tot, si hi ha o no ha d'existir més d'un barem per subsector en funció de la dimensió empresarial.

Totes aquestes disquisicions sobre costos i discrepàncies no deixen veure l'element que hauria de ser essencial, i que no és altre que el mecanisme subjacent en la formació de preus.

Amb aquesta norma donem carta de normalitat al fet que la formació de preus segueixi sent de dalt (distribució) a baix (producció), en lloc de a la inversa, en un

pla de lliure competència i formació saludable del preu al llarg de la cadena de valor.

Un element conjuntural (increment de costos energia i d'altres) ha posat sobre la taula **el problema estructural subjacent per a molts subsectors alimentaris, que no s'està abordant prou: la incapacitat d'agrupar l'oferta i evitar que el preu el fixi el comprador fins i tot per sota dels preus de cost (aquests que justament han pujat).**

És innegable que quan la imposició del preu final es realitza de dalt a baix (decidint el preu qui ho ha de pagar en lloc de qui ofereix el producte o servei) sempre exigirà el preu més barat possible, fins i tot per sota de cost si la seva posició de compra al mercat els ho permet. Això genera un desequilibri en el mercat de greus conseqüències per al conjunt de la cadena agroalimentària a curt termini i per al consumidor a mitjà termini, atès que la darrera baula de la cadena sol “carnibalitzar” en benefici propi, tot el valor generat fins ara.

Les conseqüències no per ser conegudes són menys greus

La primera de les conseqüències, sol ser la desaparició de les empreses més endeutades o amb menor múscul financer, produint-se per tant, una primera concentració al sector.

La segona conseqüència succeeix quan sovint, el tancament d'empreses no és suficient per reequilibrar el poder negociador de les empreses, que davant la

incapacitat de fixar preu opten per diferents vies per sobreviure i mantenir-se, per la qual cosa inevitablement i malgrat les múltiples iniciatives que sorgeixen en aquest procés, se segueixen donant successius processos de tancament empresarial i concentració del sector.

- D'entre les iniciatives empresarials més recorregudes hi ha la diversificació, l'impuls de nous productes, la internacionalització, la reducció de duplicitats i costos, o el simple increment d'escala empresarial. Tot això molt lloable si no és perquè el context en què s'afronten és el d'una pressió sense precedents sobre el preu de venda dels seus productes, per la qual cosa qualsevol iniciativa es tradueix en endeutament o tancaments parcials per millorar costos.
- Al final del procés, si l'empresa no aconsegueix recuperar capacitat per fixar-ne el preu de venda, es converteix en candidata al següent procés de concentració. No en va, nombroses indústries agroalimentàries ja han sortit a la venda els darrers anys, i un nombre no menor d'indústries i productors han cessat definitivament la seva activitat.

Fins a aquest punt podríem parlar d'eliminació de les "ineficiències", i hi haurà qui vegi molts punts positius com ara la internacionalització o la inversió en R+D i nous productes, o fins i tot l'aparició dels anomenats "campions nacionals" en alguns sectors, **però no hem d'oblidar que no és el mateix impulsar aquests processos des d'una òptica de supervivència que des d'una competència sana per la quota de mercat.**

I aquest és, justament, el quid de la qüestió, atès que en el cas de la cadena agroalimentària ens trobem que després de tots aquests ajustaments, tant industrials com a productors de molts subsectors segueixen tenint problemes de supervivència.

El nombre d'empreses continua disminuint i s'estén a molts subsectors la creença que, ni concentrant la totalitat d'empreses del sector sota una mateixa interlocució, seria possible tenir beneficis.

És ja en aquesta tercera fase, de maduració, en què es fa palesa la desaparició de productors i industrials, i és quan s'aprecia una disminució de les novetats que arribaven al mercat una vegada que els beneficis nuls, o inexistents de forma recurrent, fan efecte en les empreses, minvant la seva competitivitat.

És que el sector productor ha de prendre com a solució treballar a preu de cost?

Això és el que semblaria desprendre's de la lectura de la Llei, que fixa com a fita el fet que no es compri baix preu de cost, fins i tot aquest aspecte resulta controvertit.

Si és així, cal preguntar-se si els diferents sectors productors necessitaran una llei a imatge i semblança de la Llei del Llibre, que va fixar un màxim descompte aplicable a la distribució a petició dels mateixos llibreters (i no dels editors) precisament perquè no podien competir amb els descomptes de la distribució.

No és ni de bon tros la millor solució, però cal recordar que per competir en igualtat cal superar moltes barres legals i administratives que impedeixen avui que el sector productor pugui realment agrupar l'oferta. En tot cas, treballar a preu de cost seria la pitjor notícia per a un sector sovint ancorat al medi rural i que ja suposa l'única activitat econòmica rellevant davant de la despoblació en un gran nombre de pobles.

Cal preguntar-se per què la mida mitjana de les cooperatives agroalimentàries a Espanya – en tant que empreses que agrupen bona part de la producció – està lluny de les de les seves homòlogues a Europa, i per què entre les principals empreses agroalimentàries espanyoles són casos singulars les empreses en les que les agrupacions de productors i cooperatives agroalimentàries tenen un paper determinant. Potser el fracàs de múltiples fusions trans-autonòmiques hi té alguna cosa a veure, com també el fet de determinades apostes per convertir-se en proveïdors de la MDD (Marca de Distribució) o tan sols de granel a l'engròs, obviant la marca pròpia i els deures a l'àmbit de la distribució i exportació.

Sens dubte, caldrà donar termini per veure si la nova llei aconsegueix revertir la situació. No obstant això, amb independència dels efectes que a curt termini puguem observar, cal continuar treballant per revertir el problema estructural subjacent i recuperar la competència sana entre sectors empresarials, revertint la destrucció de valor al conjunt de la cadena alimentària.

Apuntes para salir del agujero de las pérdidas al campo

Javier Santacruz - Economista y Analista financiero
Jefe del Servei d'Estudis de l'Institut Agrícola

Artículo de opinión publicado en el Nordeste de Segovia

La fuerte subida de los precios de las materias primas a nivel global parecía a mediados de este año una noticia positiva para el sector agroalimentario, después de más de un decenio de estancamiento prolongado de los precios de los principales productos agro. Sin embargo, lejos de ser favorable para el campo, el proceso de inflación en el que nos encontramos está sumiendo al sector en pérdidas económicas y de competitividad, ya que el crecimiento de los costes operativos y de inversión es mucho mayor que el crecimiento de los ingresos.

Tomando los últimos datos publicados por el Ministerio de Agricultura, hasta agosto los precios pagados por los agricultores crecieron un 10,45% en tasa interanual frente a una subida del 3,75% interanual de los precios percibidos. Teniendo en cuenta la situación de deterioro de márgenes y rentabilidad que se venía arrastrando en los últimos años, supone un problema de primera magnitud en un contexto de incertidumbre económica, cambios profundos en las políticas europeas y la presencia creciente de productos de países extracomunitarios a los que no se les exige el mismo nivel de garantías fitosanitarias y medioambientales.

Tras un muy buen año 2020, en el cual los agricultores en términos generales ganaron competitividad-precio y sanearon parcialmente sus cuentas (la ganancia real fue de más de 3 puntos, tal como se refleja en la misma estadística del MAPA, ver gráfico adjunto), 2021 está siendo muy complejo no sólo por los incrementos de precios de los insumos sino también por la escasez de algunos de ellos. De toda la estructura de costes

del sector agrario, es particularmente significativa la escalada de los precios de los fertilizantes, los cuales en términos generales están subiendo a razón de un 16,76% interanual hasta agosto, pero con modalidades especialmente necesarias para determinados cultivos como son los nitrogenados, encareciéndose un 24,5% de enero a agosto.

Ante esta situación, es urgente plantear alternativas, primero desde las propias explotaciones, para después llegar por elevación a la regulación tanto autonómica como nacional y europea. Se trata de buscar nuevas vías tanto para incrementar los ingresos de las explotaciones como para reducir los costes operativos. Durante años hemos explorado siempre las mismas vías, y éstas sistemáticamente han fracasado: intervenciones de precios, subvenciones a las pérdidas contables o retirada de excedentes de mercado, entre otros.

Sin embargo, es el momento de poner en marcha soluciones que quizá no sean nuevas en el fondo, pero sí suficientemente creativas. En el lado de los costes, es necesario avanzar, por un lado, en el terreno de las empresas de servicios agrarios o esquemas colaborativos con otra forma jurídica para incrementar el poder de negociación en la compra de insumos y hacer más eficientes las inversiones (por ejemplo, el caso de la maquinaria). Por otro lado, implantar esquemas ambiciosos de economía circular, para lo cual es necesario acabar con la inseguridad jurídica en el traslado y tratamiento de residuos, purines y materiales depurados que sirvan como materia prima orgánica sustitutiva de otros fertilizantes importados.

Lectures recomanades

KEYNES vs HAYEK

El choque que definió
la economía moderna

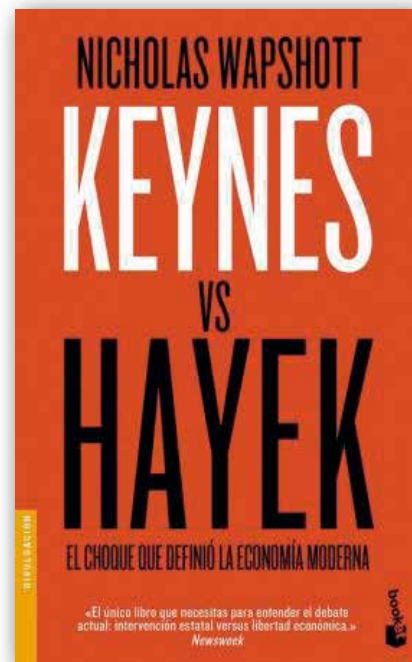
Nicolas Wapshott
Deusto.

¿Qué debemos a dos grandes economistas?

La historia contemporánea tendrá continuamente necesidad de revisar los talentos que tuvieron los economistas importantes. **Nicholas Wapshott** puntualiza sobre ello y reúne las características básicas, efectuadas a lo largo del tiempo, por **Keynes**, más viejo, y por **Hayek**, más joven. La vida de Keynes es, bastante conocida en España. Sin embargo, en este libro se mencionan los enlaces de Keynes con aspectos importantes de nuestra vida económica. Queda esto probado con datos históricos tan valiosos como pueden ser el encuentro de Alfonso XIII, nada más concluir la I Guerra Mundial, tanto con Keynes como con su mujer Lidia Lopokova, que explica algo de sus relaciones con España.

Hayek ha pasado a tener mucha influencia, sobre todo, por haber destacado, incluso en la propia Salamanca, de qué modo aquellos teólogos españoles de la etapa inicial de la Contrarreforma pasaron a tener una situación digna de admiración perpetua, como "avaladores" de la actual realidad económica española. Considero muy atractivo este libro, por la capacidad que ha tenido el autor para vincular grandes cuestiones con realidades que pueden calificarse de anecdóticas.

Además, se muestran los planteamientos de ambos economistas, en medio de los grandes cambios de la economía mundial existentes, sobre todo tras la I Guerra Mundial. Naturalmente, son dispares sus respectivos puntos de vista; pero es muy compatible la

Comentario de Juan Velarde
en *El Economista* 19/02/2022

presentación conjunta de ambos, tal como se hace en este libro. En la pág. 321, se señala que: "el gasto del Gobierno, de prácticamente todos los países occidentales, es más alto hoy que en 1947... La regulación de las empresas por el Gobierno también es mayor", recogido en la entrevista a Hayek publicada en *Reason*, en julio de 1992.

Este libro nos muestra, con claridad, reacciones que tuvo Keynes como consecuencia de su papel de consejero de la realidad británica, golpeada con dureza a partir de 1919, sin olvidar su papel como orientador de toda la política económica, británica y europea, a través de la Contabilidad Nacional puesta en marcha en Europa con el SEC.

Pero, simultáneamente, cuando consultamos la Constitución española de 1978 y observamos lo señalado sobre el mercado libre y la propiedad privada, se concluye que ambos eran diferentes, pero que sus mensajes eran, compatibles.

Leer este libro aclara las actitudes, tanto de uno como de otro; mas adelante que quien es más analizado en él es Keynes; Hayek acaba siendo un inteligentísimo compañero, desde el inicial enlace en el que le solicita, desde Viena, le enviase una obra famosa de Edge-worth, siendo Hayek entonces un jovencito que pedía ayuda a un gran maestro.

UNITS PEL BOSC

Coalició per al Centre de la Propietat Forestal

Les principals associacions i organitzacions que actuen al món forestal, així, el Consorci Forestal de Catalunya, BOSCAT, Institut Agrícola, Unió de Pagesos i JARC han aconseguit consensuar un programa de coalició – signat per totes les parts – on es recullen els principals reptes i neguits de la propietat i gestió forestal, així com el compromís conjunt d'entomar-los i treballar des del Centre de la Propietat Forestal (CPF) per mirar de solucionar-los i donar una sortida de futur al sector forestal.

Líneas de treball

1. MODERNITZAR L'ADMINISTRACIÓ FORESTAL: CONVERTIR EL CENTRE DE LA PROPIETAT FORESTAL EN L'ADMINISTRACIÓ ÚNICA DEL BOSC

Considerem que cal disposar d'una finestreta única per a l'administració forestal, com succeeix en altres àmbits com l'aigua, els residus o la biodiversitat, per aconseguir:

1. Un únic interlocutor
2. Facilitar i agilitzar els tràmits burocràtics i administratius
3. Millorar l'eficiència dels recursos disponibles
4. Unificar criteris i garantir la coherència en la seva aplicació arreu del territori

Com a primer pas per a la millora i la racionalització de l'administració forestal, **cal completar el desplegament del CPF al conjunt de boscos de titularitat privada i demanarem també la incorporació dels boscos privats de gestió municipal al mateix organisme**. Quelcom que ha de passar per la reforma de l'actual Llei 7/1999 del CPF per modificar, entre altres, la governança del nou ens. D'aquesta manera es facilita disposar d'un instrument que permetrà superar la situació de confusió actual de distribució i execució de les funcions de la Administració Forestal en el territori que ha de portar a la racionalització de l'acció administrativa i alhora la dinamització del sector. Singularment, les parts es comprometen a mantenir la independència del Centre de la Propietat Forestal i defensar-ne les seves actuals atribucions, enfront l'eventual desplegament de la Agència de la Natura (pendent de publicació dels seus estatuts).

2. MILLORA DEL FINANÇAMENT DE LES POLÍTIQUES FORESTALS I DEL MEDI NATURAL:

La manca de finançament de les polítiques forestals es quelcom que es fa pales i evident revisant les previsions en el capítol d'inversions i ajuts previstos al Pla General de Política Forestal (actualment suspès), i el pressupost realment executat. Per fer-hi front considerem que cal:

- Crear el FONS FORESTAL previst ja en la Llei del Centre de la Propietat Forestal (art. 4) per donar estabilitat i dotar de capacitat econòmica i d'autonomia al Centre de la Propietat Forestal.
- Reivindicar que es nodreixi el fons forestal del pressupost de la Generalitat de Catalunya i en darrera instància d'impostos finalistes específics.
- Treballar conjuntament la distribució i prioritats de fons europeus (PDR i altres) per trobar l'equilibri entre els recursos i els objectius del CPF.

3. MILLORAR LA GOVERNANÇA I COMPATIBILITAT DE LES POLÍTIQUES AMBIENTALS RESPECTE LA GESTIÓ FORESTAL

- Garantir la compatibilitat entre les polítiques de gestió forestal i les de conservació de la biodiversitat
- Fer realitat la gestió compartida amb ens locals i amb propietaris dels terrenys en espais naturals d'acord als compromisos del govern de la Generalitat amb la propietat forestal.
- Garantir una representació justa i peritaria dels titulars dels terrenys i sectors econòmics afectats, a la nova Agència de la Natura

4. APOSTAR PER LA MILLORA DE LES RENDES PROVINENTS DE L'ACTIVITAT I LA PROPIETAT FORESTAL

Analitzar i impulsar altres fonts de finançament addicionals de la propietat forestal: sistemes de Pagament per Serveis Ambientals, fiscalitat, mercats voluntaris de CO2 via totalització de drets, lúdic i altres. Impulsant la funció energètica de les forests catalanes. Impulsant la funció proveïdora de matèries primes per a tot tipus de sector industrial, tot cercant des de l'àmbit de la

Bioeconomia arribar al major nombre possible de sectors industrials.

Continuant amb la promoció de les associacions i de les agrupacions de propietaris forestals en el nou PDR.

- Elaborant plans estratègics pels diferents productes i cadenes de valor vinculades al sector forestal (suro, fusta estructural, llenyes, química verda, productes forestals no fusters, etc.)
- Treballar per captar inversions de la indústria transformadora i afavorir la seva implantació a Catalunya
- Impulsant la regulació dels aprofitaments complementaris lligats a productes no estrictament fusters (bolets, pinya, pinyó, bruc, llentiscle, aromàtiques, tòfona, fruits del bosc...)
- Afavorint la complementarietat de rendes, tot afavorint activitats en el marc de la propietat forestal que aportin recursos quan la forest per si sola no pot
- Promoure **instruments de certificació de la funció embornal** de les finques forestals ordenades, si escau amb la participació de PEFC. A fi de **dotar a la propietat de mecanismes per exigir la totalització dels drets de CO2** i permetre la seva cotització efectiva.

5. APOSTAR DE FORMA CLARA DES DEL CPF PER UN CONJUNT DE MESURES DE PREVENCIÓ D'INCENDIS I D'ADAPTACIÓ AL CANVI CLIMÀTIC DELS NOSTRES BOSCOS. ENTRE ALTRES:

- Foment i suport a les mesures de gestió forestal sostenible orientades a la prevenció d'incendis
- Transformacions a pastura i les rompudes tècnicament viables. En zones de muntanya, defensar i afavorir (dins i fora d'espais protegits) les cremes per recuperar i mantenir les pastures, amb la direcció tècnica del DACAAR, si fos oportú.
- Mesures de gestió forestal per l'adaptació dels boscos al canvi climàtic
- Creació de Punts Estratègics de Gestió i altres

6. PROMOURE ACTIVAMENT EL DESENVOLUPAMENT DE L'ESTRATÈGIA DE LA BIOECONOMIA A CATALUNYA.

És indispensable que el CPF, esdevingui *meeting point* de trobada entre associacions, propietaris, i sectors industrials, tot recolzant en la mesura del possible les iniciatives que suposin un desenvolupament de la Estratègia i l'aparició de nous agents industrials demandants de productes forestals.

7. POTENCIACIÓ DE LA TASCA DEL CPF

- Establir **mecanismes de major difusió dels dictàmens preceptius elaborats pel CPF** a instàncies d'altres administracions, i/o processos legislatius en curs on es d'obligat compliment, actuant legalment quan aquest informe no sigui requerit. La memòria del CPF inclourà els dictàmens emesos tot ressenyant els punts considerats total o parcialment en el document finalment aprovat.

- Donar suport als serveis tècnics del CPF perquè puguin afavorir i **defensar les actuacions proposades per la propietat davant les administracions ambientals** sempre que siguin tècnica i legalment viables.
- Possibilitar que els IOF tinguin suficient **seguretat jurídica** (que, un cop aprovats, no depenguin de l'opinió d'un tècnic o terceres administracions) perquè puguin esdevenir un producte a comercialitzar en un mercat de futurs. Tot esdevenint document definitiu a tots els efectes.
- Mantenir el compromís per l'impuls de la Certificació Forestal PEFC i Catforest alhora que el CPF es compromet a defensar i mantenir, perquè ja existeixen, les deduccions fiscals, la certificació forestal i les assegurances forestals.
- Promoure que el CPF, desenvolupi estudis de mercat que aportin transparència a la cadena de valor dels productes forestals, a fi de detectar situacions de competència deslleial o abús de posició de domini que puguin afectar de forma clara a les pèrdues de rendes forestals de les finques. Es promourà una monitorització del mercat en la mesura que el CPF la pugui assumir a partir de la seva relació amb propietaris i industrials, així com el coneixement de les cadenes de valor de fusta y productes certificats.
- Desenvolupament del Codi Ètic de bones practiques en el marc dels òrgans rectors del CPF.

8. ALTRES TEMES A TREBALLAR

- Defensa de la figura del Propietari-silvicultor
- Impulsar la regulació de l'accés al medi natural i de l'ús social dels boscos respecte als drets de la propietat.
- Revisar l'exigència d'un estudi d'impacte ambiental per rompudes forestals a fi de evitar-ne la seva necessitat sobre boscos ordenats.
- Cal obrir la representació forestal també en perspectiva de gènere i **impulsar el paper de la dona** en un sector on n'hi una presència molt baixa. Ha de ser compromís de totes les organitzacions impulsar la igualtat de gènere al conjunt del sector.

Marc Comalrena de Sobregrau i Esteve és un dels cinc vocals titulars del Consell Rector del CPF en representació de l'Institut Agrícola.

Irene d'Abadal Más n'és vocal suplent, única dona en l'equip. L'Institut Agrícola, l'entitat amb més anys d'història i la més moderna en fets

Isidre Fainé: “Sense equitat social, el creixement ni és sostenible ni acceptable”

Redacció

El president de la Fundació La Caixa, Isidre Fainé, ha reivindicat aquest dilluns l'obra social de l'entitat i ha defensat els valors que han guiat la trajectòria del grup: Sense equitat social, el creixement ni és sostenible en el temps ni és acceptable moralment”.

Ho ha dit a la tribuna 'Influències de la Sebat al món financer', presentat pel president de la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País (Sebat), Miquel Roca, i amb un col·loqui posterior moderat pel director de 'La Vanguardia', Jordi Juan, coincidint amb els 200 anys de l'entitat.

Fainé ha expressat la seva “ admiració per la llarga i fructífera trajectòria de la Sebat”, que va participar a la fundació de la Caixa de Pensions el 1904, i la seva tasca social, mantenint l'equilibri entre l'inconformisme i la moderació, ha dit literalment.

En concret, ha elogiat el lideratge del fundador de la Caixa de Pensions, Francesc Moragas, soci de la Sebat, a qui ha definit com un visionari i un home pragmàtic que va començar un projecte amb visió de futur: “El vincle entre la Sebat i La Caixa va quedar establert des del principi. Des d'aleshores han caminat de la mà”.

Per a ell, Moragas va ser “prou humil i llest” per repensar el projecte després de la seva fundació i convertir-lo en caixa d'estalvis, a més de pensions, i després va començar l'expansió de l'entitat; en particular, per Catalunya i les Balears --els dos punts del logo de La Caixa, ha explicat Fainé--.

Després de la mort de Moragas i l'esclat de la Guerra Civil, els seus successors al capdavant de l'entitat “ van haver d'afrontar condicions molt adverses »,

però van aconseguir preservar els estalvis dels seus clients durant la guerra i la postguerra, per després encarar la incorporació de la informàtica al negoci.

Amb l'arribada de la democràcia i la liberalització de l'economia després de l'ingrés d'Espanya a la Unió Europea, La Caixa va tenir un nou lideratge amb Josep Vilarasau i Juan Antonio Samaranch, basat en els valors fundacionals, i que va propiciar una «expansió vertiginosa» arreu d'Espanya, en paral·lel a la seva digitalització.

Fainé ha posat en valor l'aposta de La Caixa en aquell moment per carteres de participacions industrials amb empreses de sectors bàsics, "mentre altres caixes destinaven els seus excessos de recursos a comprar deute públic", un camí inicialment menys còmode però a la llarga més rendible, ha dit, i que avui es concreta a Criteria.

També ha ressaltat que l'entitat ha hagut d'afrontar catàstrofes com la crisi del 2008, que va afectar especialment el sector de la banca espanyola, i la pandèmia del Covid-19: "La Caixa no només va sobreviure, sinó que va sortir reforçada".

VALORS

Segons Fainé, el grup s'ha mantingut fidel als seus fonaments, apostant per generar confiança entre treballadors i clients: "Per mi és fonamental la qualitat del servei, atendre sobretot les persones grans, i el compromís social".

Gràcies a l'estructura del grup, el negoci bancari a través de CaixaBank "té via lliure per prosperar", com al seu parer s'ha fet palès amb la fusió amb Bankia --que eleva fins a 100 les entitats absorbides pel banc en la seva història--, mentre Criteria busca les millors inversions amb rendibilitat i impacte social.

També ha destacat la seva presència a entitats internacionals com el Western Bankers Association, amb qui comparteixen "l'ADN" en el seu lema --'retail', 'roted', 'responsible'--, i la seva aposta per fer banca amb responsabilitat, confiança, prudència, coratge, perseverança, coneixement i qualitat de servei, en les paraules.

Per a Fainé, els **objectius de futur de la Fundació La Caixa passen per donar oportunitats als nens de famílies sense recursos**, que és "la manera d'evitar la pobresa", atendre les persones grans i oferir oportunitats d'inserció laboral a les persones amb alguna discapacitat.

També ha posat en valor la inversió de 215 milions de la fundació a Catalunya el 2021, i el projecte de CaixaResearch Institute --al qual destinarà 60 milions i que la fundació vol començar a construir aquest any, encara que encara no té els permisos, ha detallat--.

A parer seu, el compromís social de la Fundació és avui més gran que mai, cosa que també percep a la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvi (Ceca); en canvi, considera que la societat ha de "llegir més i trepitjar més la realitat, no pot ser que la gent dediqui cinc hores al dia al mòbil i cinc a la televisió".

A la presentació de l'acte, Roca ha celebrat els 200 anys de la Seba i la seva tasca social i cultural, i ha celebrat la presència de Fainé a la tribuna, pels vincles històrics entre les dues entitats des de la constitució de La Caixa de pensions amb "sensibilitat social", a més de visió econòmica.

Roca ha agraït a Fainé a la Fundació La Caixa la seva tasca: "Aquest país té iniciativa. Sempre que ho ha demostrat i se li ha deixat demostrar-ho, ha fet grans coses. Avui hem tingut un exemple".

També ha elogiat la feina de les persones i entitats que aposten per projectes per millorar la societat, que han de tenir un "reconeixement" que els agraeixi la seva tasca i s'animi a continuar fent-la.

"I si us equivoqueu, benvinguda sigui l'equivocació. Si un dia tornés a fer una Constitució, que sembla que no, el que constitucionalitzaria seria el dret a l'error. Sense dret a equivocar-se, no hi ha llibertat. Vosaltres vau utilitzar aquest dret i no us heu equivocat", ha advertit.

Segons la seva opinió, la història del grup bancari il·lustra que plantejar la col·laboració publicoprivada des de la desconfiança cap al sector privat és una "estupidesa", perquè la confiança és el que mou el progrés i sense confiança no hi ha llibertat, ha dit textualment.

L'INSTITUT AGRÍCOLA

CATALÀ DE SANT ISIDRE

*Associació d'Empresaris Agraris
des de 1851*

institutagricola.org
xarxanatura2000.com
ladrecera.com